

Prognozy przyszłości: migracje a zmiany klimatu

Celem projektu zatytułowanego *Prognozy przyszłości: migracje a zmiany klimatu* jest zbadanie literackich i kulturowych reprezentacji ludzkich i nie-ludzkich form migracji wywołanych kryzysem środowiskowym na Globalnym Południu. W szczególności skupi się on na politycznych i estetycznych znaczeniach przypisywanych migracjom klimatycznym pojawiających się w kulturach postkolonialnych (literaturze, filmie i sztuce), zarówno anglo-, jak i francuskojęzycznych. Starając się spojrzeć na krytyczny repertuar migracji i ich następstw w sposób bardziej zniuansowany, projekt podejmie się próby sproblematyzowania figury *uchodźcy klimatycznego* jako niewystarczającej do przedstawienia różnorodnych form mobilności coraz częściej wyobrażanych w odpowiedzi na zdewastowane środowisko. Proponując mniej problematyczny, a zarazem bardziej pojemny koncept migracji (*displacement*), projekt ten ma na celu otwarcie przestrzeni, w której wylania się więcej *kierunków* przemieszczania się, jego *skali* i *uczestników*.

Czerpiąc ze studiów nad migracjami (*migration studies*), projekt *Prognozy przyszłości* zapożycza teoretycznie i konceptualnie przede wszystkim z prac krytycznych pojawiających się w ramach humanistyki środowiskowej, która *provincjonalizuje* (Elizabeth DeLoughrey) Antropocen i powiązane z nim kwestie. Projekt ten celowo przyjmuje migrację (*displacement*) za narzędzie metodologiczne i hermeneutyczne umożliwiające takie sprowincjonalizowane odczytania. Uznając jego potencjał *opisowy* i *analityczny*, projekt wykorzystuje migrację jako krytyczną soczewkę, przez którą możliwe jest czytanie kultur postkolonialnych i uwidocznienie nie tylko *podmiotów* migracji, ale też jej *miejsc* i *kontekstów*. Widoczny w projekcie zwrot ku Globalnemu Południu nie jest więc wyłącznie próbą jego włączenia do uniwersalizującego imaginarijnego dyskursu Antropocenu, ale jest, co ważniejsze, próbą zbadania, w jaki sposób kultury te redefiniują terminy obecne w toczącej się debacie naukowej, przesuując ją na nowe obszary.

W celu wdrożenia i zbadania hermeneutycznego potencjału pojęcia migracji (*displacement*), projekt podejmuje szereg pytań: a) w jaki sposób teksty kulturowe z Globalnego Południa wyobrażają sobie zmianę klimatu i migracje wychodząc poza estetykę apokalipsy i przetrwania? b) jakie tożsamości i rzeczywistości kreują zestawiając ze sobą w tematycznej bliskości zmiany klimatu i migracje? c) jakie związki tworzą pomiędzy wrażliwością klimatu a migracjami? d) jakie wyobrażają sobie relacje między zmianą klimatu a bezruchem, uznając, że dla niektórych konieczność pozostania może być jedyną dostępną i realną opcją? e) jak redefiniują migracje wychodząc poza dyskursy ratunkowe i humanitarne?

Odpowiedzi na te pytania stanowiąc będą oczekiwane rezultaty badań podjętych w tym projekcie. Ponadto rozszerzą one debatę naukową poprzez: a) zestawienie zmian klimatu i migracji w celu szczegółowego zbadania, w jaki sposób literatura, film i sztuka postkolonialna wpisują ruch, wymuszony lub pożądaný, w scenariusze kryzysowe i pokryzysowe; b) włączenie w perspektywę tematyczną aktorów nie-ludzkich jako podmiotów migracji i ofiar zmian klimatycznych; c) zainteresowanie pisarzami i artystami francuskojęzycznymi, którzy do tej pory byli często wykluczeni z tego rodzaju naukowych przedsięwzięć; d) skupienie się na Globalnym Południu jako miejscu rozgrywania się omawianych zmian środowiskowych i migracji, ze szczególnym uwzględnieniem Afryki i pochodzących z niej twórców.